

Aanwezig	Martine De Raedemaeker, voorzitter. Stefaan Deleus, schepen. Farid Bennasser, Kristof Calvo, Bart De Nijn, Anne Delvoye, Caroline Gennez, Frank Nobels, Rita Van den Bossche, Tine Van den Brande, commissieleden.
Aanwezig niet-commissieleden (raadsleden)	Alexander Vandersmissen, Willy Van den Wijngaert.
Verslaggever	Heidi De Nijn, directeur culturele zaken
Ambtenaren	
Externen	Erik De Rycke.
Verontschuldigd	Katleen Den Roover, Björn Siffer, Koen Anciaux, schepenen Frank Creyelman, Toon Diependaele, Klaartje Heiremans, Tom Kestens, commissieleden.
Datum	10 oktober 2017 – 20.00 uur.

1. Goedkeuring verslag 14 september 2017.

Het verslag van de vorige vergadering wordt goedgekeurd

2. Bespreking modaliteiten tot uitvoering van het gemeenteraadsbesluit van 5 september 2017 (voorstel F. Bennasser) inzake omstreden straatnamen en openbare monumenten.

De voorzitter geeft duiding bij de agenda van de vergadering. Het is niet de bedoeling om vandaag al het debat aan te gaan maar wel om de modaliteiten vast te leggen voor de raadscommissie in december 2017.

Verloop is als volgt:

1. Farid Bennasser geeft toelichting bij zijn vraag in de gemeenteraad in verband met de naamgeving van de Van Kerckhovenstraat en het standbeeld van de Kongo-soldaten.
2. De verschillende fracties geven te kennen welke straatnamen en/of namen van standbeelden volgens hen ter discussie staan.
3. Tegen een volgende vergadering van de raadscommissie zullen de stedelijke diensten meer input verzamelen over de plaatsen en de personen zodat er een inhoudelijk debat kan gevoerd worden.

De vergadering is het eens met de werkwijze die wordt voorgesteld.

1. Farid Bennasser dankt de fracties van de meerderheid voor het feit dat men het onderwerp op een raadscommissie brengt en zo de mogelijkheid biedt om tot een sereen debat te komen.
Hij geeft aan dat zijn vraag niet is geïnspireerd op wat er zich nu in de Verenigde Staten afspeelt maar dat de kwestie hem al lang beroert. De historische naamgevingen zijn tijdsgebonden en ingegeven door de zeden en normen van een bepaalde periode. De geschiedenis verandert en sommige monumenten en straatnamen roepen vandaag vragen op. Helden uit het verleden blijken later soms alles behalve onbesproken figuren te zijn. De eer die hen ooit te beurt viel om een straatnaam of standbeeld te krijgen, lijkt nu volledig misplaatst. In uitzonderlijke gevallen kan men zelfs spreken van

misdadigers met bloed aan hun handen, zoals Van Kerckhoven die er tijdens de koloniale periode van de Belgische geschiedenis niet voor terugschrok beloningen uit te lonen voor elk inlands hoofd dat hem kon geleverd worden.

Farid Bennasser wijst erop dat in het verleden al vaker straatnamen veranderd zijn. Hij pleit

ervoor niet de daders maar wel de slachtoffers te eren in een nieuwe naamgeving.

Meer bepaald de straatnaam Van Kerckhoven en het monument op de Schuttersvest van de Congosoldaten zouden hij en de SPA-fractie gewijzigd willen zien.

2. Reactie van de fracties

- NVA:
  - Bart De Nijn geeft aan dat er binnen de fractie van de partij nog niet over gesproken is.
Ten persoonlijke titel geeft hij mee dat ook hij sommige namen liever verwijderd zou zien, bijvoorbeeld het kardinaal Mercierplein omwille van de Vlaams-onvriendelijke houding van de kerkelijke hoogwaardigheidsbekleder. Maar als je daarmee begint is het hek van de dam. De interpretatie van een beeld is inderdaad tijdsgebonden maar daardoor ook een tijdsdocument. Zo werd de oprichting van een monument voor de koloniale geschiedenis van België door tijdgenoten ervaren als zeer gepast want een eerbetoon aan de mensen die de Congolezen bevrijdden uit de handen van de Arabische slavendrijvers. Vandaag weten we hoe vertekend dat beeld was maar het zegt iets over de mentaliteit uit die periode.
Daarom is hij geen voorstander om straatnamen te veranderen en/of monumenten weg te halen.
  - Anne Delvoye geeft Farid Bennasser gelijk als hij zegt dat slachtoffers het recht hebben een straatnaam en/of monument te krijgen. Maar die gelegenheid zal zich zeker in de toekomst nog bieden bij het inhuldigen van nieuwe straten en pleinen. Namen uit de geschiedenis weggommen betekent ook dat je de geschiedenis weggomt, ook als die niet zo fraai is. Het is belangrijk dat we kunnen vertellen wat historische figuren betekend hebben, al dan niet positief. De Mechelaar kan wel degelijk verschillende briljetjes opzetten.
Er is begrip voor alle soorten van herkomst.
  - Rita Van den Bossche geeft nog als voorbeeld dat we elk jaar meerdere keren officieel hulde brengen aan mensen die tijdens de wereldoorlogen vele anderen de dood ingejaagd hebben. Als we consequent zijn moeten we dat in de toekomst ook niet meer doen. Dan zouden eigenlijk ook de Dôme des Invalides en de Arc de Triomphe in Parijs best neergehaald worden want die zijn opgericht ter ere van Napoleon die ook veel leed veroorzaakt heeft. Bovendien wijst ze op de mogelijke financiële en administratieve consequenties bij het wijzigen van straat- en pleinnamen.
- Stadslĳst:
  - Alexander Vandersmissen beaamt dat het uitgommen van historische feiten en context niet evident is. Hij geeft aan dat we op dit ogenblik nog te weinig duiding hebben. De gevoeligheden voor het onderwerp variëren per mens, ook binnen de politieke fracties zelf. Het debat hierover is in feite een ethisch debat en dat moet met de nodige omkadering gevoerd worden zo niet weet je wel waar het begint maar niet waar het eindigt. Hij vraagt zich af of Farid Bennasser instemt met een globaal debat of dat hij nadrukkelijk over de twee casussen wil praten.
  - Voor Kristof Calvo kan het debat, mits op een goede manier gevoerd, tot een beter begrip leiden. Hij bevestigt dat een contextuele en inhoudelijke duiding essentieel is om tot dat debat te komen. Hij pleit ervoor om het debat breder te voeren dan alleen met politici en er experts bij te betrekken zoals onder andere Christophe Busch, directeur van Kazerne Dossin. De gevoeligheid voor bepaalde namen en personen ligt bij iedereen anders en is afhankelijk van ieders achtergrond en profiel. Het delen van meningen kan daarbij al erg verrijkend zijn.

De vraag kan gesteld worden of het geven van een straatnaam nog langer als eerbetoon wordt gezien door de huidige generaties. Hij pleit om in de toekomst de naamgeving meer van onderuit te laten gebeuren. En geeft aan dat die in de toekomst ook veel meer divers en vrouwelijk moet zijn.

- CD&V:
  - Stefaan Deleus laat weten dat er ook vanuit zijn fractie geen lijsten van namen of voorstellen zijn. Volgens hem worden straatnamen vandaag al lang niet meer als eerbetoon gezien. Als straatnamen verdwijnen, verdwijnt ook de duiding en daarmee de kennis. In principe is hij niet voor een naamsverandering wanneer een goede duiding georganiseerd wordt. Op dit ogenblik is het de cultuurraad die voorstellen doet. Het is aan de politiek om die adviezen ernstig te nemen. Bij het debat kunnen ook anderen betrokken worden. Ook hij geeft aan dat de praktische bezwaren van een naamsverandering in oenschouw moeten genomen worden.

- SPA
  - Caroline Gennez houdt een pleidooi om effectief in consensus af te spreken over hoe we naamgeving organiseren en daarbij een aantal criteria te omschrijven. Tegen een volgende vergadering kan best nagedacht worden over hoe zo'n kader eruit kan zien. Volgens haar kan dat vastgelegd kader ook retroactief werken want gevoeligheden in een mensenleven en in een gemeenschap zijn evolutief. Er kunnen vooraf afspraken gemaakt worden over het kader waarin een naamgeving gebeurt. Ze stelt voor tegen de volgende vergadering na te denken over hoe zo'n kader er kan uitzien. Ook de mening van historici-experten is daarbij belangrijk.
  - Tine Van den Brande waarschuwt ervoor dat we niet uit het oog mogen verliezen hoe groot sommige misdaden waren. We kunnen een kader afspreken maar het debat mag nooit stoppen. De samenleving moet een manier vinden om met het gegeven om te gaan.

Farid Bennasser reageert met een aantal punten:

1. Voor hem gaat het niet over een concrete naam maar een voorbeeld om te starten met het uitwerken van een algemene regelgeving over wat kan of niet kan. Bedoeling is een kader te scheppen over wat aanvaardbaar is en wat niet om vanuit dat kader te vertrekken bij de naamgeving en niet vanuit concrete straatnamen.
2. Er is duidelijk weinig animo bij de fracties om straatnamen te veranderen. Toch moeten we ons de vraag blijven stellen: zijn we bereid om namen te wijzigen of houden we halsstarrig vast aan de bestaande?
3. Uiteindelijk gaat het er altijd over met welke bril je de zaak bekijkt. Voor de grote Congolese gemeenschap in Mechelen is een figuur als Van Kerckhoven erg kwetsend. Het is een zaak van respect voor je bewoners.
4. Bij nieuwe wijken en straten moeten zeker andere pistes bewandeld worden. Met een inhaalbeweging inzake vrouwenamen.
5. Kunnen de mensen uit de buurten en wijken niet zelf aangeven of ze zich al dan niet gemakkelijk voelen bij de naam van hun straat of plein?

Er ontspint zich een constructieve discussie waaruit de voorzitter volgende suggesties/bevindingen formuleert:

Kader: alle leden zijn het erover eens dat er een kader moet komen, nu en in de toekomst. Vraag is of het ook retroactief kan toegepast worden. De inhoudelijke discussie is voor een volgende vergadering.

Afspraak: fracties denken na over kader, niet over voorbeelden.

Open debat: met externen, adviesraden, experts en politici

Afspraak: suggesties van personen kunnen doorgegeven worden aan Heidi De Nijn, die ze verzamelt en vooraf doorstuurt.

Rol van Cultuurraad: moet ernstig genomen worden, maar de cultuurraad is niet de enige stem in het traject.

Verslaggever: Heidi De Nijn